

TROBALLA ARQUEOLÒGICA A SENCELLES

per Jaume Damians del SCM

INTRODUCCIO

En el present treball s'exposa la troballa de restes prehistòrics a la Cova de Son Ganyada, Sencelles. Per l'aspecte de la ceràmica i de la quantitat d'ossos d'home trobats, podem concloure, que la cova servia de cementeri als homes d'aquell temps. Els ossos que varem trobar presenten símptomes d'estar cremats.

Damunt la cova hi ha un forn de calç, que arriba fins la primera sala de la cavitat.

En resum, el material trobat es compon de:

- Ossos d'home
- Restes de 3 vasos bitroncocònics o carenats.
- Restes d'un vas troncocònic.
- Restes d'un vas globular de coll diferenciat.
- Restes de tres vasos esferoïdals.
- Un punyal de bronze.

SITUACIO

Anant per la carretera vella de Sineu, cap a aquest darrer poble, a un quilòmetre i mig passat el creuer Sencelles-Algaida, un poc abans d'arribar a les costes de Ruberts, a mà esquerra hi ha un portell, que dú a les cases de Son Ganyada, seguint amb la mateixa direcció d'arribada, passant per un pinar, a uns 200 metres, devall un forn de calç hi ha la Cova de Son Ganyada.

Les seves coordenades són: X— 6° 35' 20" Y— 39° 37' 33" Altura— 120 metres.

DESCRIPCIO DE LA COVA

La cavitat es divideix en tres saletes unides per una rampa.

L'entrada actual no pareix ésser la mateixa d'abans de fer el forn, ja que la primera sala presenta les parets empedrades, així com l'entrada. Una cosa que ratifica això, és que només es troba ceràmica a les dues darreres sales. Per tant, l'entrada abans devia estar a la meitat de la primera sala, presentant la màxima amplada d'aqueixa. Seguint la rampa a mà esquerra apareix la segona sala, baixa i plena de blocs, on es varen trobar ossos i ceràmica damunt el pis, sense necessitat d'excavar. Al cap de la rampa, hi ha la tercera i darrera sala amb menys blocs que l'anterior, presentant un pis d'argila.

MORFOLOGIA

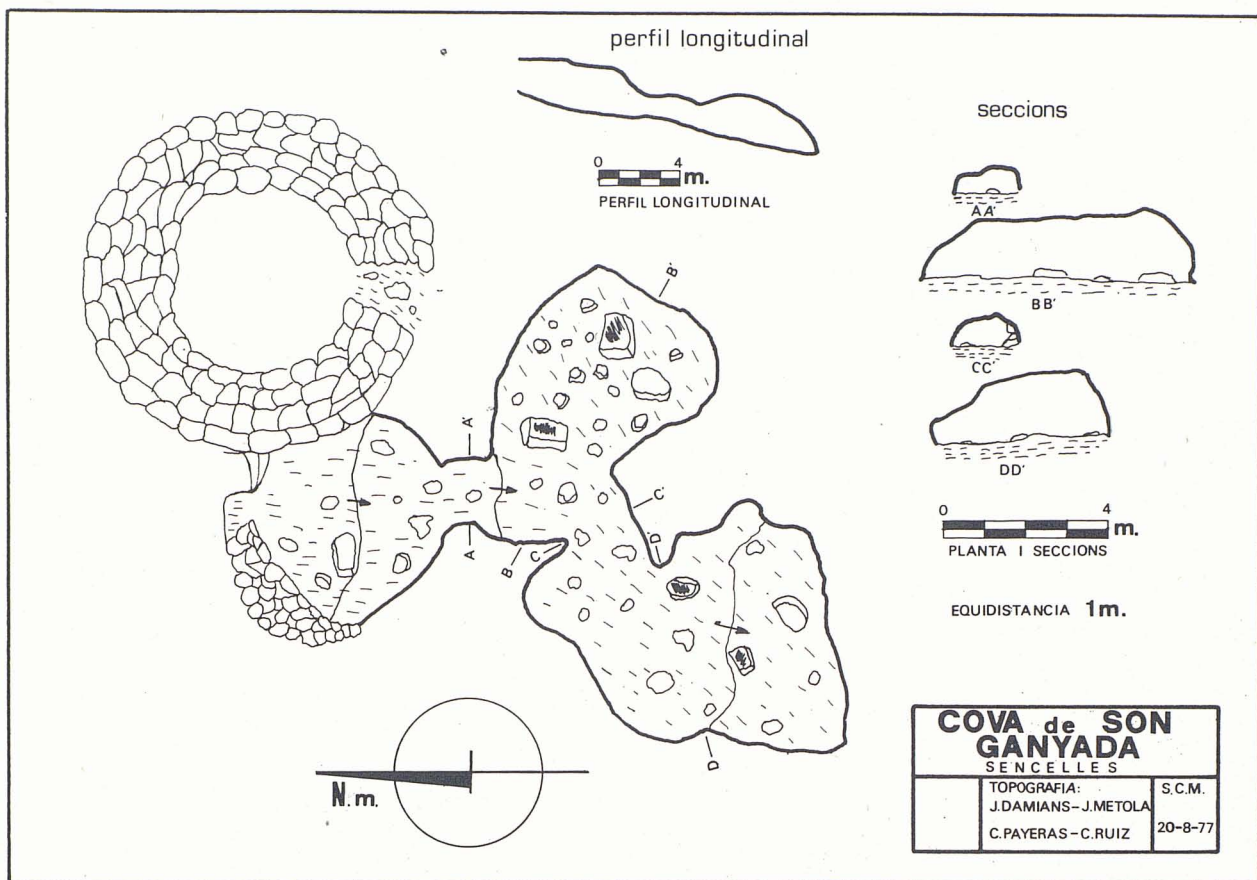
El terreny on s'emplaça la cavitat pertany al miocènic Vindobonià. La cova presenta una manca total de formacions.

ESPELEOMETRIA

La cavitat és més bé petita, amb una llargada de 18'60 metres, i un desnivell total de 3 metres. Algunes dimensions d'interés venen al següent quadre:

	amplada	alcada	llargada
entrada	1	1'50	—
1ª sala	5	2	5'30
2ª sala	5	1'70	5'60
3ª sala	5'70	1	10
rampa	1'70	0'60	4'60

Totes les mesures estan expresades en metres i segons poligonal.

ARQUEOLOGIA

Segons els restes trobats es pot concloure, que la cova servia d'enterrament als prehistòrics.

La ceràmica trobada pertany als temps talaiòtics d'apogeu, amb ella hem trobat ossos d'home, que semblen estar cremats; aquests ossos ratifiquen que la cova servia de cementeri, per una altra part, no podria servir d'habitació, primer, perquè per les reduïdes dimensions de la cova cal anar-hi acotat, i segon, perquè la llum no arriba fins als restes.

Les ceràmiques pertanyen als següents tipus de peces: a) Fragments de tres vasos bitroncoconics o carenats, que pareixen correspondre al tipus B.(1)

1) Fragment de boca de 18 cm. de diàmetre, i altres fragments de la carena. La pasta d'aquests fragments és compacta i de gra molt fi, sense impureses, amb molt d'abradiu; la superfície presenta un vernís procedent dels pòsits de la mateixa pasta; aquest vernís cobreix i dissimula l'espulat de la peça.

Per devall i a un centímetre de la carena dú dues incisions verticals, fetes, sembla, amb un fragment de canya o cosa parecuda. Varen ésser fetes amb la pasta encara blana.

El color de la pasta es bru-negrenc.

2) Fragment de boca de 32 centímetres de diàmetre, i un fragment de base. La pasta presenta característiques anàlogues a la dels fragments anteriors, amb un color negrós.

El caire de la boca és més ampla que el de l'anterior.

3) Fragment de boca de 19 centímetres de diàmetre.

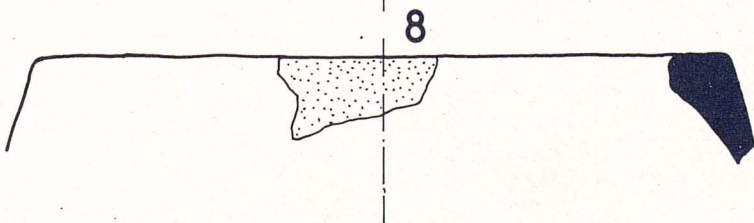
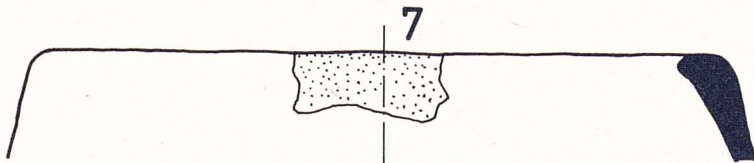
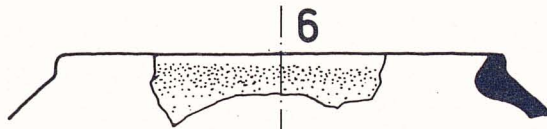
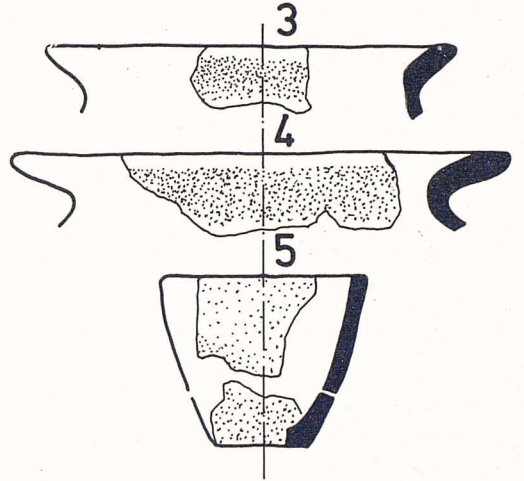
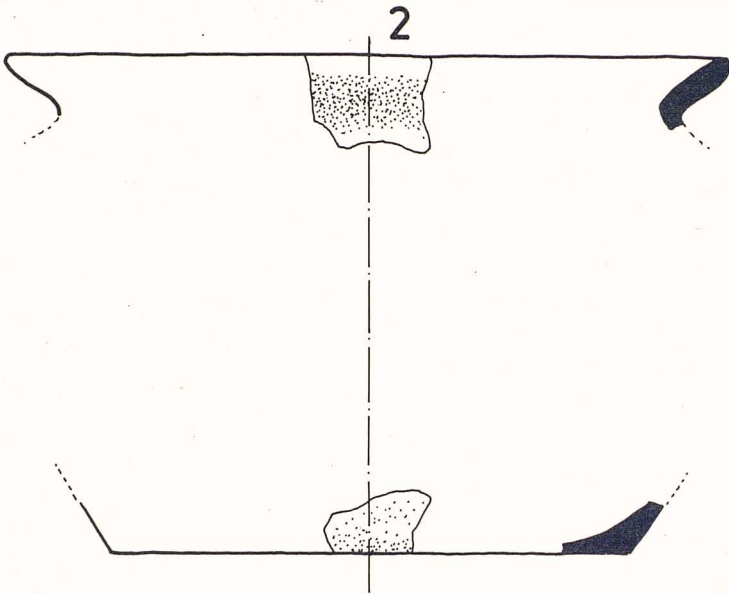
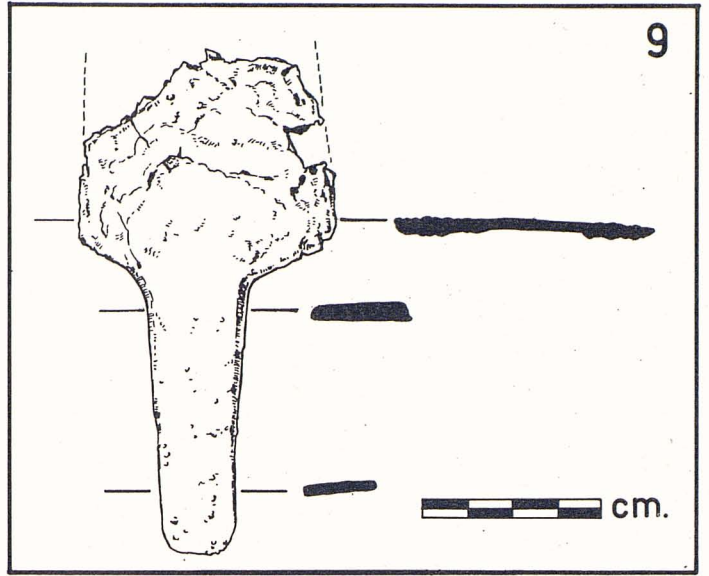
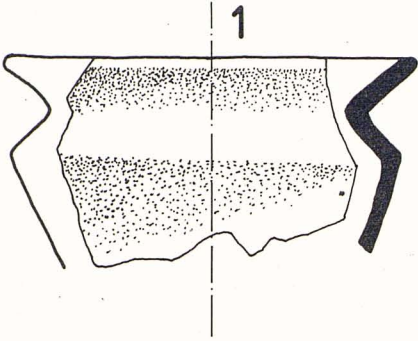
La pasta d'aqueixa peça és de gra fi, amb algunes impureses. El color es vermellós.

b) Fragment de boca d'un vas que sembla ésser globular de coll diferenciat tipus C(1), (fig. 4). La base acostuma a ésser plana i el cos globular. La boca es presenta ben diferenciada de la resta i girada cap a defora. Té 22 centímetres de diàmetre.

La pasta és compacta amb gra molt fi, sense impureses, amb molt d'abradiu. El color és bru.

c) Dos fragments de boca i cos i un de la base d'un vas, que sembla ésser troncocònic tipus J(1). De 9 cm. de diàmetre (fig. 5). És un troncocònic invertit. Presenta una boca recta, amb el coll sense diferència, el cos amb una petita corba, base plana no diferenciada.

cm.

La pasta és molt compacta, de gra molt fi, sense impureses. El color es bru-negrós.

d) Fragments de boques de tres vasos esferoidals, sembla tipus K(1). Solen tenir la base plana, sense coll diferenciat, boca lleugerament inclinada cap l'interior i en forma triangular.

6) Fragment de boca de 20 cm. de diàmetre.

Presenta un petit resalt exterior separat la boca del cos.

La pasta és de color negrós, de gra fi, amb poques impureses.

7) Fragment de boca de 36 cm. de diàmetre. La pasta és de gra gruixat, amb moltes impureses. De color bru.

8) Fragment de boca de 38 cm. de diàmetre. La pasta presenta les mateixes característiques que l'anterior.

De color bru.

e) Un punyal de bronze (fig. 9), triangular, amb un peduncle que s'aficaba dins un mànec de fusta. La fabricació d'aquest punyal es va fer per fundició.

NOTA: (1)—CAMPS COLL i altres...1969

BIBLIOGRAFIA

ALCOVER, M.; 1941.— "El hombre primitivo en Mallorca" Imp. Mn. Alcover.

CAMPS COLL, J, i altres; 1969.— "Notas para una tipología de la ceramica talayótica mallorquina" MAYURQA II. Ciutat de Mallorca.

COLOMINAS ROCA, J.; 1926.— "Gli scavi di Majorca". Att. del congresso Archeológico Sardo. Giugvantina.

COLOMINAS ROCA, J.; 1915-1920.— "L'edat de bronze a Mallorca. Les investigacions de L'Institut (1916-1920)". AIEC. 6 (1915-1920)

FONT OBRADOR, B. RIPOLL PERELLO, E, MASCARO PASARIUS, J.; 1962.— "Contribución al conocimiento de la primera edad del bronce en Mallorca". N° 19 de diciembre. Ciutat de Mallorca.

FURIO KOBBS, V.; 1915-1920.— "Coves artificials de Sta. Eugenia i sos voltants" AIEC 6 (1915-1920).

NADAL GELABERT, G.;.— "Estudio de los monumentos de Lloret, Costix, Sancellas, Sta. Eugenia, Alaró, Sta. Maria, y Pórtol" Mn. Seminario (V n° 719)

PIZA, A.; 1963.— "Descubrimiento Prehistórico en Biniali". "B" 16-5-63.